

چه عواملی می تواند مانع مشارکت مردم در انتخابات گردد؟

بی گمان؛ بررسی موانع مشارکت مردم در انتخابات و ارائه راهکارهای مثبت در جهت رفع آنها، موجب افزایش شور و حال در این انتخابات خواهد بود. در این نوشتار سعی شده است تا با بررسی موانع پیش روی شرکت در انتخابات به به تبیین این مشکل پرداخته و راهکارهای در این خصوص ارائه گردد:

موانعی که به طور معمول از اجرای انتخابات پر شور و با مشارکت حداکثری، جلوگیری می کند به دو قسم موانع درونی و موانع بیرونی قابل تقسیم هستند.

۱. موانع درونی:

منظور از موانع درونی، آن موانعی است که از درون؛ طراوت و شادابی انتخابات را مورد تهدید قرار می دهد می توان برخی از این موارد را با توجه به کلام امام و رهبری مورد ارزیابی قرار داد:

۱-۱- دلسرب کردن مردم: از جمله موانع درونی شرکت مردم در انتخابات، دلسرب کردن مردم می باشد. یکی از نقشه های حساب شده دشمنان خارجی و داخلی، دلسرب کردن و مأیوس نمودن مردم و در نتیجه نهادینه کردن، بی انگیزگی در آنان است دلسرب کردن مردم، عموماً از دو راه صورت می پذیرد.

۱-۱-۱- ایجاد شک و دو دلی: حضرت آیت الله خامنه‌ای می گویند: «مبارا در روزنامه یا رسانه‌ای - به هر نحوش - یا در تبلیغاتی، طوری حرف زده بشود که مردم را نسبت به انتخابات دو دل بکنند ... مبارا کسانی در داخل محدوده نظام اسلامی پیدا بشوند که به این خواسته دشمن کمک کنند. به علت اختلافی که بازی و عمر و بکری دارند، برای خاطر یک امر جزئی، کم اهمیت و احیاناً شخصی یا گروهی، بیانند مردم را نسبت به این حقیقت عظیم - که حضور آنها را در صحنه نشان می دهد - مرد و دلسرب بکنند.» [۱]

۱-۱-۲- تبلیغ ضعف مدیریت: یکی دیگر از مواردی که موجب دلسرب کردن مردم در انتخابات می شود، تبلیغ ضعف مدیریت مدیران عالی نظام است. ایشان تأکید می کنند: «... از عوامل دیگری که از موجبات واگرایی مردم است، تبلیغ ضعف مدیریت در کشور و نبود اقتدار است، که متأسفانه تبلیغات گوناگونی از جناحهای متألف کشور وجود دارد که انسان از این رنج می برد» ۸۲/۶/۵

۱-۲- وجود تبعیض و بی عدالتی

از دیگر موارد موانع درونی، می توان به «وجود تبعیض و بی عدالتی» توسط برخی مسئولان اشاره نمود. رهبر انقلاب در این مورد تأکید می کنند: «... مسئله دیگری که از موجبات واگرایی و دلسرب شدن مردم است، تبعیض ها و فرصت های اختصاص داده شده به اشخاص است که گاهی مشاهده

می شود ...» ۸۲/۶/۵

۱-۳- تبلیغ سوء برخی افراد و گروههای منحرف:

انحراف برخی افراد و گروهها، موجب خواهد شد تا موجبات بدگمانی و در نتیجه دلسرد شدن مردم فراهم آید. حضرت امام (ره) می‌گویند: «آن مقدسی که خیال می‌کند که کنار نشسته و دخالت در امور اسلامی نمی‌کند، او بر خلاف اسلام دارد رفتار می‌کند. اگر خدای نخواسته یک همچو آدمی باشد، آن آدمی که بواسطه اینکه مثلاً یک چیز اعوجاجی از یک نفر می‌می‌بیند یا از یک گروهی می‌بیند کنار برود، این بر خلاف مصالح اسلام عمل می‌کند...» [۲]

۲. موانع بیرونی:

منظور از موانع بیرونی آن موانعی است که از بیرون؛ طراوت و شادابی انتخابات را مورد تهدید قرار می‌دهد بزرگترین مانع بیرونی، همان تبلیغ دشمنان است. بی‌گمان، دشمنان ملت ایران، در صدد یافتن راههای مختلف در جهت تضعیف نظام جمهوری اسلامی‌اند. یکی از این راه‌ها تبلیغ منفی در جهت کاستن از حضور گسترده مردم در انتخابات مختلف می‌باشد. در این مورد به چند شیوه متولّ می‌شوند، اول آنکه با پاشیدن بذر تردید و شک و بدینی، در صدد کمرنگ کردن شور مردمی می‌باشند؛ رهبر معظم انقلاب این توطئه دشمن را خاطر نشان کرده و هشدار می‌دهند: «دشمن می‌خواهد مردم را نسبت به آینده خودشان بدین و نامید کند... دشمن می‌خواهد بگوید مردم ایران نسبت به مسئولیت‌هایشان خوش بین نیستند و به آن‌ها اعتماد ندارند. دشمن می‌خواهد بگوید فاصله میان مردم و مسئولین به وجود آمده و این فاصله هر روز بیشتر می‌شود، این چیزها را دشمن دارد تفهیم می‌کند و سماپاشی می‌کند. دشمن می‌خواهد بذر تردید و شک و بی‌اعتمادی و بدینی در جامعه پیشنهاد دهد.» [۶۸ / ۷ / ۲۸]

دیگر آن که با پخش شایعاتی از قبیل؛ وجود تقلب در انتخابات و ... در پی نیل به خواسته‌های شوم خود می‌باشند. به تعبیر رهبری: «دشمن به همان اندازه‌ای که از اجتماع آراء در روز انتخابات ناراحت است، به همان اندازه هم در صدد است که اگر این تجربه به وسیله ملت ایران با موفقیت انجام شد، شیرینی انتخابات را به دهان مردم تلخ کند. از مدتی پیش دارند برای این قضیه برنامه ریزی می‌کنند. شایعه تقلب در انتخابات و صوری بودن آن را مطرح کردند، لطیفه و مثل درست کردند و در دهان مردم انداختند...» [۳۱ / ۲ / ۷۶]

راهکارها:

در مقابل این موانع، راهکارهایی را می‌توان پیش بینی نمود. این راهکارها می‌تواند بروز رفتی مناسب از حصار موانع باشد:

۱- تشویق به شرکت در انتخابات:

نخبگان جامعه می‌توانند با تشویق مردم به شرکت در انتخابات، موجب پر شوری این انتخابات شوند. حضرت امام (ره) در وصیت‌نامه خویش تأکید می‌کند: «وصیت من به ملت شریف آن است که در تمام انتخابات در صحنه باشند...»^[۳] و به این طریق مردم را، تشویق به شرکت در این امر مهم می‌نمایند. ایشان همچنین با گوشزد کردن این مهم که حفظ اسلام در گرو شرکت مردم در انتخابات است، همگان را تشویق به شرکت در انتخابات کرده و خاطرنشان می‌کند: «مردم اگر اسلام را، استقلال و آزادی را، نبودن تحت اسارت شرق و غرب را می‌خواهند، همه در انتخابات شرکت کنند، و در صحنه حاضر باشند»^[۴]

۲- ایجاد فضای متعادل:

ایجاد فضای متعادل و عقلایی در جامعه، می‌تواند بر کثرت حضور مردم در انتخابات بیفزاید. حضرت آیت الله خامنه‌ای معتقدند: «مردم به انتخابات علاقه دارند. آنچه مردم را می‌راند، برخی از صحنه‌های ناخشنود کننده‌ای است که در سطوح ما ها به چشم آن‌ها می‌آید. فضا باید متعادل، منطقی و عقلایی باشد گفتگوی انتقادی اشکالی ندارد، اما گفتگو با های و هوی فرق دارد. در مردم سالاری اسلامی، گفتگو با عربده کشی و چاقو کشی در بعضی از دموکراسی‌ها تفاوت دارد»

۱۵ / ۵ / ۸۲

۳-۳- رعایت امانت در انتخابات:

از جمله راهکارهایی که می‌تواند موانع شرکت گسترده در انتخابات را از سر راه بردارد، رعایت «اصل امانت» در انتخابات است: معظم له تأکید می‌کند: «مردم باید احساس کنند که در کار انتخابات — خدا ناکرده — دخالت و سوء استفاده‌ای نیست. مردم باید بدانند که اجازه سوء استفاده به کسی داده نمی‌شود، تا از روی میل و رغبت در انتخابات شرکت بکنند. باید انتخابات از روی نهایت امانت انجام بگیرد».^[۵]

۳- برآوردن توقعات مردم:

بی‌گمان، برآورده کردن انتظارات و توقعات مردم، موجب خواهد شد تا نوعی علاقه در آنان واقع شده و به ترغیب شرکت در انتخابات منتج شود: رهبر انقلاب، در این مورد می‌گویند: «مردم از اعماق وجودشان نظام اسلامی را می‌خواهند، منتهای این نظام اسلامی توقعاتی دارند و این توقعات باید برآورده شود. این توقعات، به حق هم هست. توقع عدل و رفاه و پیشرفت در امور زندگی و بر طرف شدن مشکلات و کم شدن شکاف‌های طبقاتی، این توقعات، توقعات درستی است، همین چیزهایی است که اسلام به ما و مردم یاد داده، این‌ها تعلیمات اسلامی است».^[۶]

پاورقی‌ها:

[۱] [بیانات رهبری، ۱۰ / ۱۹ / ۷۰]

[۲] صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۲۰۵.

[۳] صحیفه نور، ج ۲۱، ص ۱۸۷.

[۴] پیشین، ج ۱۸، ص ۱۸۰.

مرکز مطالعات و پاسخگویی به شباهت حوزه‌های علمیه